

Vanaf links: Victoria (moeder van Marina), Michiel, Marina, Alina, haar vijfjarige dochter Marina en Lena.

FOTO PASCAL FIELMICH

Halsoverkop gevlucht uit buitenwijk Kiev

Halsoverkop zijn de 27-jarige Lena met haar 24-jarige zus Alina en haar vijfjarige dochttertje Marina in de nacht van 24 op 25 februari gevlucht uit een buitenwijk van Kiev, Oekraïne. Met vijf volwassenen en twee kinderen, waarvan een lichamenlijk gehandicapte, staan ze drie dagen met de auto in de file voor de Poolse grens.

Susan Rozemeijer

Assendelft ■ Achterin zittend, op één bil, met een kind op schoot. 's Nachts met de lichten uit, om geen makkelijk doelwit te zijn voor de Russen.

De Assendelftse Michiel is getrouwd met de Oekraïense Marina. Marina's moeder Victoria verblijft sinds 21 februari bij hen, haar twee nichten en het vijfjarige meisje sinds twee maart. In de comfortabele woning in Assendelft doen ze ogenschijnlijk rustig hun verhaal, maar de extreme spanning is in hun ogen te lezen. In beginsel willen ze hun verhaal niet vertellen. Uiteindelijk wel: „Omdat we

onze stem moeten laten horen, mensen moeten de waarheid weten”, stelt Lena.

Poppenwagen

De kleine Marina speelt om ons heen en vertelt hele verhalen in het Oekraïens. Ze is blij met haar nieuwe poppenwagen en pop, gekregen van buren. Tegelijkertijd vertelt ze dat ze haar opa zo mist, en dat ze onder het dekbedovertrek gaat slapen dat ze zojuist heeft gekregen en meeneemt naar Kiev als ze weer teruggaat.

De oorlog lijkt met haar te zijn meegerisd. Elk vliegtuig dat overvliegt brengt een schrikreactie teweeg. „Ze denken dat ze een

posttraumatische stressstoornis heeft, maar we kunnen er nu niets mee.” Ze blijven het meisje uitleggen dat ze nu in Nederland zijn, en dat de vele vliegtuigen die hier overvliegen echt geen bom laten vallen. Ondertussen wil ze niet naar buiten.

In de nacht van 24 op 25 februari wordt Lena gebeld door haar man die aan het werk is. Hij hoort bommen vallen. „Mijn ouders wachten jullie buiten op”, zegt hij. „Jullie moeten vluchten. Pak je spullen. Nú.”

Er heerst ongeloof. Dit kan toch niet waar zijn? Binnen een paar minuten pakken de zussen die bij elkaar in een appartement op de zestiende verdieping wonen de kleding in de kast die het meest voorhanden is, geld, hun paspoort, wat documenten en rijden om 05:20 uur met Lena's schoonouders naar een hopelijk veilig adres in een nabijgelegen dorp.

Tijdens de rit zijn ze overvallen door angst als ze bommen horen vallen. Na twee dagen blijkt dat de Russische troepen ook dat dorp bereiken. Lena's moeder, stiefvader

en zijn gehandicapte kind uit een vorige relatie besluiten met de zussen en de eveneens vijfjarige Marina heel vroeg in de ochtend naar de grens te vluchten. Ze komen terecht in een lange file.

„Je weet niet waar je aan begint, maar dat wordt elk uur duidelijker”, vertelt Alina in het Oekraïens, vertaald in het Engels door Marina. „Via mijn moeder hadden we brandstof bij elkaar gesprokkeld. We hadden geen dekens mee, wel voedsel, maar dat raakt op. In de nacht was het -6. We hielden ons warm aan elkaar.”

Angst

De angst en spanning voor bommen was het ergst. „Sommige mensen gaven het op en lieten hun auto achter. Anderen gingen lopend verder, omdat er geen benzine en eten meer was. Sommige mensen keerden om, of lieten koffers achter om meer ruimte in de auto te krijgen.” Het leek wel een film. „Alsof het niet waar was.” Hun behoeften worden in de bossen gedaan. Na drie dagen bereiken ze de grens, mede omdat ze eerder

de rij uit mogen vanwege het gehandicapte kindje dat in Polen door een gespecialiseerde organisatie wordt opgevangen. Een vrijwilliger wijst hen daarop, waarna ze met knipperlichten de rij voorbij mogen.

Onverteerbaar

Bij de grens nemen ze het onverteerbare besluit dat hun wegen scheiden, ook al heeft Marina vanuit Nederland van alles uitgezocht. Volgens de wet mocht de stiefvader bij zijn kind blijven, omdat de moeder het niet alleen redt, maar de kans is in de praktijk erg klein. Alle mannen tussen de zestien en drieënzestig mogen het land niet verlaten vanwege eventuele mobilisatie. Moeder blijft kort met haar man en diens kind in Polen, de zussen en de kleine Marina hebben afspraken met Michiel en Marina, die twee uur van hen vandaan in een hotel verblijven. „Toen we hoorden van hun vlucht hebben we meteen vijf dagen opgenomen en zijn direct richting Polen gegaan.”

Blijdschap en angst wisselen elkaar af. De twee zussen voelen

zich schuldig omdat ze hun ouders, broer en tante hebben achtergelaten, maar zijn tegelijkertijd ook blij met de veilige plek die Michiel en Marina hen in Assendelft bieden. „Jullie hebben geluk gehad”, krijgen ze regelmatig te horen van de achterblijvers.

Via appgroepen is er contact met elkaar. Buren houden elkaars huizen in de gaten. Ze sturen foto's van de kraters van bommen, en brandende auto's. „Mannen met een vechtbare leeftijd, oudere mensen en mensen met huisdieren blijven”, zegt Alina. Vluchten is in dit stadium niet meer mogelijk. De Russen hebben Kiev bijna omsingeld. „Onze familie is blij dat ze zich in ieder geval geen zorgen om ons hoeven te maken, maar de zorgen om hen zijn intens groot.”

Overal is een tekort aan. „Onze tante slaapt in de kelder. Het is er koud en vochtig, en natuurlijk wordt ze snel ziek. Spullen als brood en shampoo zijn niet meer te krijgen. De inwoners van dorpen hebben nog beschikking over water door putten in de grond, maar de mensen in grote steden als

Marioepol drogen uit door het gebrek aan water.” De luchtalarmen gaan soms elk kwartier af. In de ochtend zijn de kraters te zien van weer nieuwe bominslagen. De bevolking vreest dat Kiev hetzelfde lot ondergaat als Marioepol.

President Zelenski is de held van het volk, is de alle heersende opinie in Oekraïne. Hij bevindt zich letterlijk tussen de soldaten. Als een van het volk. „Zelfs de mensen die niet op hem hebben gestemd omdat hij acteur is, en geen politieke ervaring heeft, zeggen nu: hij is onze held.” Er staat een hoge prijs op zijn hoofd en dat baart iedereen zorgen.

Propaganda

Marina is veel Russische vrienden verloren. „De propaganda in Rusland is zo groot. Veel Russen geloven wat ze al jaren via de media horen: dat Oekraïne nazi's voortbrengt. Rusland bevrijdt ze nu denken ze.” Haar dierbaren geloven zelfs haar niet. „Ze hebben veel last van de economische sancties. „En ik zeg dan: 'Wat is nu erger? Economische sancties of mensen

die hun leven verliezen? De Russen moeten inzien dat die sancties niet voor niets worden opgelegd.”

Russische en Oekraïense families zijn verbonden met elkaar. Ze leefden altijd prima naast en met elkaar. Michiel: „Het belangrijkste voor ons is contact te houden met onze Russische vrienden, om te laten zien wat er echt gebeurt en te voorkomen dat de banden voorgoed uit elkaar getrokken worden.”

Vredelievend

„Ik heb vanaf mijn negentiende in Oekraïne gewoond, Russen en Oekraïners naast elkaar. Het is een zeer vredelievende samenleving. Ik had het heerlijk daar.”

Niemand heeft ooit tegen haar gezegd dat ze weg moest omdat ze Russisch is, vertelt ze. „Er wordt verdeeldheid gezaaid. De mensen om Poetin heen willen hun positie niet verliezen. Ze geloven in hun eigen leugens. Het is onhoudbaar. Iedereen weet dat Poetin al twee jaar in een bunker leeft. De oorlog moet stoppen. Maar niemand weet hoe.”

”

Je weet niet waar je aan begint, maar dat wordt elk uur duidelijker

”

Onze familie is blij dat ze zich in ieder geval geen zorgen om ons hoeven te maken, maar de zorgen om hen zijn intens groot